

Til Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
Postboks 93
4791 Lillesand,

Oslo, 02.07.21

Kommentarer til varsel om vedtak – prisregulering og krav om regnskapsmessig skille for fast mobilt bredbånd

RiksTV vil i det følgende gi våre kommentarer til varsel om vedtak – prisregulering og krav om regnskapsmessig skille for fast mobilt bredbånd.

Innledningsvis vil vi nevne at vi per i dag ikke har en grossistavtale med Telenor på fast mobilt bredbånd (FWA) eller har noen annen form for virksomhet innen fast mobilt bredbånd. For oss er det imidlertid helt vesentlig at det er virksom konkurranse på tilbud av infrastruktur, der det sikres at ikke kundene låses inne hos en tilbyder som er vertikalt integrert på bredbånd og innhold. En brikke i dette er at det sikres at andre enn de vertikalt integrerte kan få tilgang til infrastruktur og tilby konkurrerende ikke-bundlede tjenester. Vi ønsker derfor å komme med våre kommentarer til dette varselet da vi erfaringsmessig har sett at bredbånds- og innholdsmarkedet (TV) har blitt knyttet svært tett sammen. At dette ikke enda har skjedd på FWA skyldes dels teknologien FWA tilbys med, som vil endre seg med utbredelsen av 5G, og dels begrensninger fra innholdsleverandørene på tillatte distribusjonsplattformer. De samme problemene som eksisterer i tilknytning til fibermarkedet kan mao. forventes for FWA.

Vi mener en regulering av fast mobilt bredbånd må forhindre at vi får de samme uheldige bundlingseffektene (mellom bredbånd og TV) i dette markedet som vi har sett i f.eks. fibermarkedet. En tilstand som er adressert som uheldig av flere aktører, blant annet Forbrukerrådet (Eksempelvis i deres rapport, BREDBÅND Forbrukerutfordringer i markedet for høyhastighetsbredbånd, februar 2018). For øvrig viser vi til våre tidligere innspill til vedtak om marginskvis i de faste nettene. Vi viser her også til Stortingsmeldingen om den digitale grunnmuren, og synspunktene fra Stortingets flertall, om at det nå må legges større vekt på prisnivå for bredbånd, samt at bundling av infrastruktur og tjenester er en reell utfordring for konkurransen i bredbåndsmarkedet.

I og med RiksTV kun har en indirekte tilknytning til FMBB-markedet finner vi det ikke naturlig å kommentere alle prinsippene innunder marginskvistesten. Vi vil kommentere de prinsippene vi ser kan få størst betydning for markeder på toppen av infrastrukturen, slik som TV-markedet. Vi vil også gi noen overordnede kommentarer på valg og utforming av metode. Manglende kommentar fra RiksTV på de enkelte prinsippene må derfor ikke tolkes som at RiksTV sier seg enig i slik de er utformet, men at vi finner dem å ligge utenfor RiksTVs naturlige interesseområde.

Overordnede kommentarer på valg av metode

Overordnet mener vi at kost pluss-metoden, eventuelt kombinert med et pristak, er den mest hensiktsmessige formen for regulering. RiksTV anser et forbud mot å sette tilgangskjøpere i marginskvis for et for mildt virkemiddel som ikke hensyntar tilgangskjøperne i tilstrekkelig grad. Tiltaket vil ikke ha ønsket resultat og er derfor uhensiktsmessig. Telenor kan i for stor grad styre konkurransen, når prinsippene som legges til grunn er at grossistkjøperne i stor grad kopierer Telenors produkter og priser (Prinsipp 3-5 i Vedlegg 1). En kost pluss metode samsvarer bedre med ekomlovens mål om å fremme bærekraftig konkurranse. Med en slik regulering vil man i større grad legge til rette for bærekraftig og nyskapende konkurranse på toppen av infrastrukturen, samtidig som Telenor får dekket sine infrastrukturinvesteringer inkludert avkastning. Internett er, til forskjell fra i tidligere MVNO regulering, nettopp en infrastruktur med ubegrenset mulighet til å tilby tjenester på toppen av infrastrukturen. Derfor er kost pluss, der tilgangsprisen dekker den underliggende infrastrukturkostnaden inkludert rimelig avkastning (men ikke mer enn det), en mer egnet metode for regulering.

Kommentarer til prinsipper for bruk av marginskvistest

Overordnet er det viktig at en regulering fremmer bærekraftig konkurranse. For å få til dette må man legge til rette for at også mindre aktører enn Telenor kan drive med lønnsomhet. Prinsippet om justert EEO er basert på forutsetning om at alternativ tilbyder oppnår markedsandel på 15 %. Det er vanskelig å se for seg at en tilgangskjøper alene skal kunne oppnå en markedsandel på 15 % av husstandene i FMBB-markedet. For å oppnå effektiv bærekraftig konkurranse må det på tilsvarende måte som for tilgangsformene MVNO og tjenesteleverandører i Marked 15 legges til rette for tilbydere med lavere markedsandeler. For disse markedene er det definert referanseoperatører med 3 % i privatmarkedene. RiksTV mener at dette er mer sannsynlig basert på antagelsen om at det vil være flere tilbydere som vil konkurrere om det samme markedet.

Under prinsipp 2 nevnes det at «*de relevante sluttbrukerproduktene i marginskvistesten er de til enhver tid eksisterende FMBB-sluttbrukerproduktene som Telenor tilbyr*».

RiksTV skulle gjerne sett en presisering i hva NKOM legger til grunn som FMBB-sluttbrukerprodukter. I andre markeder har vi sett at tjenester selges bundlet, hvordan vil dette evt. behandles i denne marginskvistesten? Internett har som nevnt ubegrensede muligheter for tilleggstjenester på toppen av infrastrukturen. Det vil være svært uheldig hvis Telenors evt. bundlingprodukter ukritisk blir tatt med i marginskvistestene. Da kan i prinsippet Telenor sitte som en portvokter og bestemme hvordan tjenestene skal tilbys i FMBB-markedet. Telenor må naturlig nok få bestemme sine egne priser og produkter, men problemet oppstår når disse igjen brukes for å bestemme tilgangsprisene for grossistene. Hvis Telenor selger store og bundlede produkter blir tilgangsprisene høye, selv om infrastrukturtilgangen er den samme. Dette vil igjen gi høyere sluttkundepriser, noe som er svært problematisk da fast mobilt bredbånd er særlig aktuelt i grågrendte strøk der konkurransen fra subsidiære produkter er begrenset (ingen fiberutbygging).

RiksTV foreslår en presisering av prinsipp 2 der det tydeliggjøres at det kun er internetttilgang med ulike hastigheter som regnes som relevante FMBB-sluttbrukerprodukter.

RiksTV anerkjenner at NKOM sitt utvidede mandat i prinsipp 3 og 4 kan være med å forhindre de evt. problematiske forholdene som kan oppstå hvis Telenor skulle benytte bundling i stor grad i FMBB-markedet. Vi henviser her til:

- Prinsipp 3: «Nkom vil imidlertid også kunne definere andre produkter enn de som fremkommer ovenfor, som flaggskipprodukter dersom disse er eller kan forventes å bli viktige for konkurransen i det relevante sluttbrukermarkedet».
- Prinsipp 4: «dersom det skulle vise seg at en slik porteføljetilnærming ikke er egnet til å ivareta formålet med reguleringen, vil Nkom kunne gjennomføre marginskvis tester for enkeltstående flaggskipprodukter eller grupper av flaggskipprodukter for å sikre at formålet med marginskvisreguleringen av FMBB-grossistprodukter ivaretas».

RiksTV vil sterkt understreke behovet for at de utvidede mandatene tas i bruk hvis man ser en utstrakt bruk av bundling i FMBB-markedet. Det må da gjennomføres marginskvis tester av enkeltstående flaggskipprodukter, og da singel-play produkter i form av rent internettabonnement.

Eventuelle spørsmål kan rettes til undertegnede på telefon (992 41 456) eller e-post (pal.bilit.sveen@rikstv.no)

Med vennlig hilsen,

For RiksTV AS

Pål Bilit Sveen